

Gevolgen wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet en wetsvoorstel Invoering tweestatusstelsel voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen

Kern

- **Het afschaffen van de permanente verblijfsvergunning kan leiden tot continue onzekerheid bij minderjarigen en belemmert de integratie.**
- **De wachttijd voor gezinshereniging voor subsidiair beschermde personen schaadt het welzijn en de ontwikkeling van minderjarigen en is in strijd met internationale verdragen.**
- **De onmiddellijke ingang van de maatregelen brengt grote schade toe aan jongeren die op dat moment wachten op een asielvergunning of gezinshereniging.**

Algemeen

Nidos is als voogd verantwoordelijk voor de ontwikkeling en het welzijn van alleenstaande minderjarige vluchtelingen. Deze minderjarigen hebben specifieke rechten, onder andere op grond van internationale verdragen. De huidige situatie in de asielketen doet geen recht aan hun specifieke positie die deze minderjarigen hebben.

Minderjarigen wachten jarenlang op een besluit op hun asielprocedure of gezinshereniging.

→ Dit leidt tot stress, gezondheidsklachten en stagnatie van de ontwikkeling

Er zijn onvoldoende kleinschalige opvanglocaties waar zij geschikte begeleiding krijgen.

→ Daardoor verblijven minderjarigen langdurig in ongeschikte (nood)opvanglocaties

In de asielwetten is het belang van kinderen niet voldoende afgewogen. De wetten verergeren de onzekerheid en de wachttijd en belemmeren zo de uitvoering van de wettelijke voogdijtaak van Nidos. Dat geldt voor de volgende maatregelen in het bijzonder.

Afschaffing van de permanente verblijfsvergunning

Om de rechten van het kind te waarborgen en de integratie te bevorderen van asielzoekers die al als kind in Nederland zijn, zouden aan kinderen nog wel verblijfsvergunningen voor onbepaalde tijd toegekend moeten worden. Omdat kinderen als gevolg van de afschaffing van de permanente verblijfsvergunning continu onzeker zijn over waar hun toekomst ligt en ze steeds moeten 'bewijzen' dat ze in Nederland mogen zijn, zorgt dit voor stress, stagneert hun ontwikkeling tot zelfstandige volwassene en belemmert dit hun integratie. Maar veel opleidingen en banen vereisen stabiliteit, wat moeilijk te realiseren is als een verblijfsstatus continu opnieuw wordt beoordeeld. Een constant gevoel dat je elk moment weer weg kan moeten gaan, dat je 'te gast bent' en er niet echt bij hoort, heeft een grote negatieve invloed op de motivatie voor het leren van de taal, de gebruiken en het opbouwen van sociale netwerken. Daarnaast leidt deze onzekerheid tot mentale problemen als angst, depressie of een gevoel van onveiligheid

Wachttijd van twee jaar voor gezinshereniging

Het wetsvoorstel Invoering tweestatusstelsel introduceert aanvullende voorwaarden voor nareis. Minderjarigen zijn in het huidige voorstel niet uitgezonderd van de voorwaarde om pas twee jaar na toekenning van de verblijfsvergunning een aanvraag voor gezinshereniging te kunnen doen. Die twee jaar tijd komt bovenop de toch al lange wachttijd tijdens de asielprocedure én de wachttijd voor de gezinshereniging afgerond is. Dan hebben ze een groot deel van hun jeugd zonder ouders door moeten brengen. Uit onderzoek blijkt dat het schadelijk is voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen als zij langdurig gescheiden zijn van ouders. De stress die dit oplevert, kan leerproblemen en sociaal-emotionele problemen tot gevolg hebben. Daarnaast gaat deze wachttijd in tegen verschillende internationale verdragen.¹ De Kinderombudsman wijst erop dat aanvragen van een kind of van een ouder voor gezinshereniging met 'welwillendheid, menselijkheid en spoed' behandeld moeten worden.² Een wachttijd van twee jaar past hier niet bij. De Raad van State adviseert om van de wachttijd af te zien in het geval van alleenstaande minderjarigen en de Raad noemt 'een wachttijd van twee jaar voor alleenstaande minderjarigen (...) disproportioneel'.³

Uit jurisprudentie blijkt verder dat het EHRM een wachttijd voor minderjarigen alleen vindt kunnen onder strikte voorwaarden⁴, waarvan in Nederland geen sprake is. Daarnaast blijkt uit jurisprudentie van het HvJEU dat volgens de gezinsherenigingsrichtlijn een wachttijd in moet gaan vanaf het moment van rechtmatig verblijf, oftewel bij de asielaanvraag⁵. De regering betoogt in de MvT dat de gezinsherenigingsrichtlijn niet van toepassing is op subsidiair beschermde en laat de wachttijd daarom ingaan vanaf het moment van toekennen van de asielvergunning. Onze overtuiging is echter dat de jurisprudentie van het HvJEU nog steeds van bepalende invloed is. Het EHRM zoekt namelijk zo mogelijk aansluiting bij jurisprudentie van het HvJEU als het moet oordelen over klachten van mensenrechtenschendingen bij thema's die zich ook in het Unierecht voordoen, zoals gezinshereniging.

Onmiddellijke ingang van de maatregelen

Veel kinderen wachten al lang op een besluit op hun asielverzoek of gezinshereniging. Zij gaan er al lange tijd vanuit dat zij na het wachten bijvoorbeeld een permanente verblijfsvergunning krijgen. In plaats daarvan krijgen zij midden in het proces te horen dat ze een verblijfsvergunning voor drie jaar krijgen. Of ze worden opeens geconfronteerd met het vooruitzicht dat zij veel langer dan verwacht, of zelfs permanent, gescheiden blijven van hun gezin. Deze plotselinge en ingrijpende onzekerheid veroorzaakt grote stress en ontwrichting bij kinderen die zich in een cruciale fase van hun ontwikkeling bevinden. Dit verstoort niet alleen hun mentale en emotionele welzijn, maar belemmert ook hun vermogen om zich te concentreren op school, vrienden te maken, en te integreren in de samenleving. Omdat zij in een vormende fase van hun leven zitten, kan de maatregel op lange termijn het vertrouwen in de overheid schaden.

¹ Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, de Europese gezinsherenigingsrichtlijn, het Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het EU-handvest voor de grondrechten van de EU.

² Volgens het VN verdrag inzake de rechten van het kind. Zie: [Ombudsmannen waarschuwen minister Faber: effect asielmaatregelen rampzalig voor hele samenleving | De Kinderombudsman](#)

³ [Wet invoering tweestatusstelsel. - Raad van State](#)

⁴ EHRM 9 juli 2021, 6697/18 (M.A. t. Denemarken)

⁵ HvJEU, 12 april 2018, C-550/16. (A en S).